

Oldskaut Sonny držel šedesát let bobříka mlčení. Kvůli oddílové vlajce

15. prosince 2019 13:25

Letos mu bylo 93 let. Stanislav Kovařík zvaný Sonny je patrně nejstarším stále aktivním skautem na Vysočině. Na setkáních pamětníků – jenže zpravidla o generaci mladších – ledečský oldskaut každoročně symbolicky zapaluje slavnostní oheň jedinou zápalkou.

Ale ještě před skautem jste jako chlapec s kamarády poznal Foglarovy čtenářské kluby, že?

Ano, my jsme o Jaroslavu Foglarovi věděli, protože on tady u Ledče už od roku 1925 s oddílem pravidelně tábořil ve Sluneční zátocce, zpočátku se jí říkalo Zátoka neznáma. V roce 1938 jsme se přihlásili s kamarády jako čtenáři Mladého hlasatele. Náš klub dostal pořadové číslo 333. A tím jsme vlastně začali skautovat. Takže já už se tomu věnuju osmdesát let.

Kdy jste se poprvé setkal se skutečným českým skautingem?

To bylo v roce 1940, když jsem nastoupil do Baťovy školy práce v Sezimově Ústí. Tam byl kamarád z Liberce, který už přišel jako skaut. A začal nás se skautingem seznamovat. Předtím jsme měli takový pěvecký kroužek, zpívali jsme trampské písničky. Jenže nacisté potom skauting zakázali. A když jsem se vrátil zpátky do Ledče, už tady skautský oddíl byl a já se k němu přidal. První naší akcí byl v červenci

1945 žňový tábor v Růžkových Lhoticích. Byli jsme ubytovaní na zámku, odkud se chodilo pracovat na pole. Byla to pomoc státu.

Foglara jste v mládí poznal osobně?

Já v té době dojížděl do Ledče jenom na víkendy, takže jsem jen věděl, že on v Ledči často bývá. Vídal jsem ho, jak tudy chodí s oddílem. Tady, jak bydlím, je dole v údolí ulice a tudy chodili do Sluneční zátoky. Tehdy jsme samozřejmě netušili, jaká se z něj stane jednou ikona.

Jak jste ve vašem oddíle pronikali do tajů skautingu?

Chodili jsme na výpravy po okolí, no a vlastně jsme hodně postupovali podle skautské literatury, abychom měli nějaký jednotný systém a program. Skládali jsme různé stupně zkoušek znalostí, odborky. Začali jsem taky pořádat tábory, první byl v roce 1946 na Želivce v Třebelicích.

Na vojnu už jste tedy šel jako kovaný skaut.

Ano, v roce 1948. A brzy jsem tam měl střet s jedním poručíkem. Jednou začal vykládat topografii: mapy, buzoly, pochodový úhel... A trochu se do toho zamotal. Já trouba mu do toho začal mluvit. A on: Odkud to znáte? Já mu říkám, že to zná každé malé Vlče. Jaké prý vlče? Tak mu říkám, že Vlčata jsou malí skauti do deseti let. On zkoprněl. Shodil jsem ho před celou třídou posluchačů. Druhý den si mě zavolal velitel: Hele, tady nemůžeš zůstat. Dal mi papíry a převeleli mě na Šumavu.

II fotografii

Kdybyste měl někomu skauting v kostce přiblížit, co byste mu řekl?

Máme slib a deset základních bodů. Tam je všechno podstatné. Tam se říká, že skaut je pravdomluvný, je přítelem všech lidí dobré vůle a tak dále... Zvláště tehdy platilo, že jsme byli vysloveně apolitičtí. Šlo nám hlavně o předávání znalostí těm malým skautíkům – aby to pro ně bylo zábavné a současně jim to něco dávalo do života. Aby věděli, že nemají lhát, aby nedělali rozdíly mezi lidmi podle jejich náboženské víry nebo barvy kůže. Skauti si tykají a říká se, že skaut všude bratry má... Na světě jsou snad jenom čtyři státy, vyloženě totalitní, kde skauting není. Jinak je všude. Pochopitelně jsme museli znát státní hymnu a představitele státu, vědět něco o vlasti.

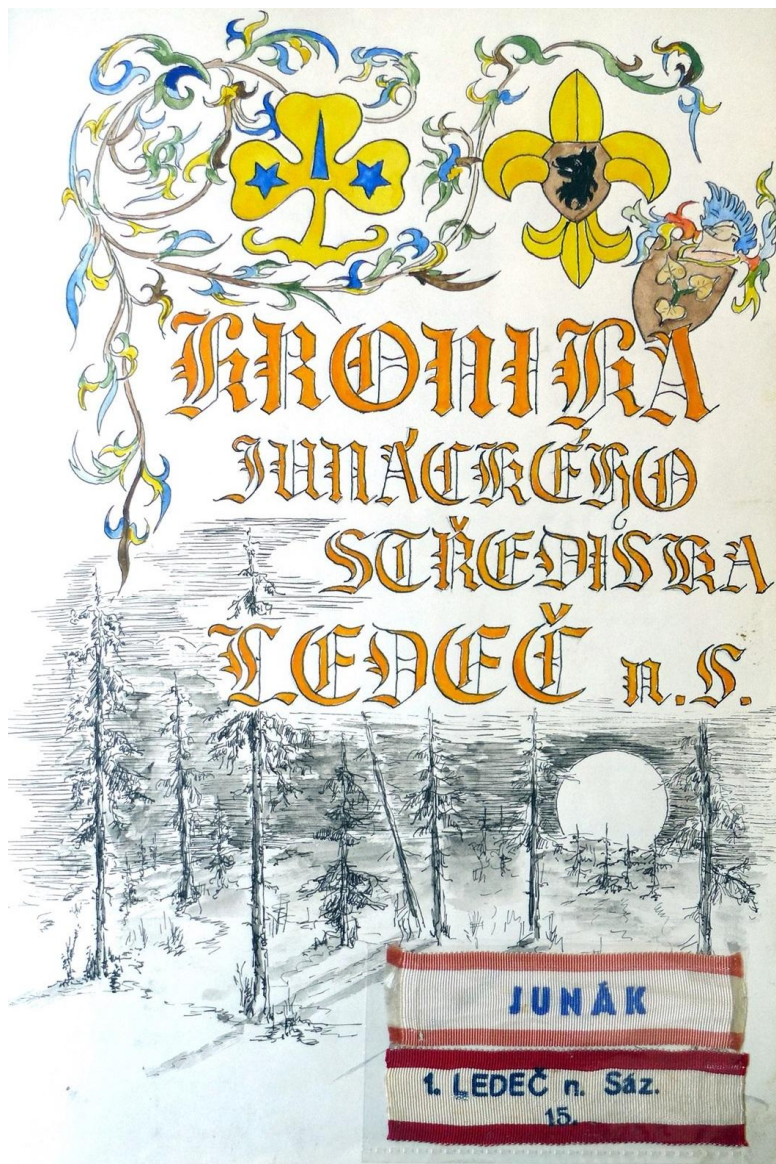
Přes tu apolitičnost skauting komunistům zásadně vadil.

Pochopitelně. Stejně jako Hitlerovi, který říkal, že víc nás toho s komunismem spojuje, než rozděluje. Hitler skauting zakázal, stejně jako ho v roce 1950 zničili komunisté. V roce 1968 byl sice na dva roky obnoven, ale pak zase zakázán. I když i poté skauting nějak v skrytu přežíval až do roku 1989. Pochopitelně těmi rušeními skauti přišli o veškerý majetek. Akorát jednu vlajku jsme v Ledči zachránili, já ji mám tady. Tenkrát nás zavolal vedoucí střediska a řekl: Zavazuji vás, bratři, že tu vlajku musíte schovat a zapřít, i když skaut nelže. A 60 let budete držet bobříka mlčení a nesmíte říct, kde ta vlajka je! (směje se) A já ji teprve letos, po 60 letech, vyndal za skrýše, protože jsem teprve letos byl zbaven závazku mlčení. Je to oddílová vlajka 3. chlapeckého oddílu Junáka v Ledči z roku 1945. Je tam vyšitá sekyra zatnutá v polínku. Ta se vždycky ráno na táboře na začátek pracovního dne zatnula do špalku, když byl nástup a vztyčovala se vlajka. Večer se ze špalku zase vyndala. Takový rituál.

Starý skaut Sonny

- Vlastním jménem Stanislav Kovařík.
- Narodil se 18. července 1926 ve Světlé nad Sázavou, žije v Ledči nad Sázavou.
- Je pamětníkem zakládání prvních tanních Foglarových čtenářských klubů Mladého hlasatele, na něž po skončení druhé světové války navázaly první skautské oddíly.
- Kovařík je oficiálně registrovaným a dodnes aktivním skautem od roku 1945.

Píše a vlastnoručně ilustruje kroniky ledečského skautingu, v současnosti pracuje na sedmém svazku.

Na co nejraději z let skautingu vzpomínáte?

Velký zážitek bylo pro mne skládání slibu. Slibuji na svou čest, jak nejlépe dovedu, milovati svou vlast Republiku československou, sloužit věrně v každé době...

Kde jste ho skládal?

V roce 1946 na táboře na Třebelickém mlýně na Želivce. Dodnes neuznávám neustálé měnění skautských šátků – ke každému výročí se dělají jiné, s jinými barvami... Já říkám – vy si dávejte na ten krk, co chcete, ale pro mne můj hnědý šátek, co jsem si vysloužil v roce 1946, je svatý. A já si nic jiného na krk brát nebudu. Mám ho dodnes. Když uděláš dobrý skutek, máš právo si uvázat na ten šátek speciální uzel zvaný dobráček – uzel dobrého skutku. Takové máme rituály a já se jich držím.

Šlo sladit rodinu se skautingem?

Manželka tomu moc nekloněná nebyla, protože jsem jí utíkal na ty naše skautské akce. Svolával jsem schůzky do klubovny a volné chvíle jsem prožíval se skauty. No

ale rodinu jsem se snažil nešidit, jenom na tom čase. Manželka třeba toužila velice po auťáku. Já řekl, že nebudu sloužit auťáku, tak jsem ho nikdy nekoupil, nepoužíval. A nelituju. No dnes bych už ani řídit nemohl – v mých 93 letech neslyším, nevidím. (směje se)

Jakých akcí se dnes ještě účastníte?

Už 52 let děláme například výpravu na vrch Melechov. Pravidelně chodíme taky na Orlovy, to je hájenka mezi Lipnicí nad Sázavou a Humpolcem. Odtud pocházela manželka A. B. Svojsíka, zakladatele českého skautingu, který tam v roce 1911 s kamarádem překládal knihu Scouting for Boys od zakladatele světového skautingu Roberta Badena-Powella. My těm místům říkáme kolébka skautingu. Tam máme taky takový rituál. Začalo to před 15 lety. Já měl tehdy s sebou krabičku sirek – i když nekouřím a ani jsem nikdy nepil alkohol. No a nikdo jiný tam tehdy zápalky neměl. Tak já povídám: Ale mám jenom jednu zápalku. A oni řekli: Tak to je tvoje práce. A od té doby tam rok od roku zapaluju symbolický oheň tou jednou zápalkou. Zatím se mi to vždycky podařilo. No, víte... Já tenkrát neměl s sebou jenom jednu zápalku, to byl takový chyták. No, dnes už mě na tohle setkání vozí autem, už bych tam nedošel.

Jak si chystáte základ do ohně, aby vám chytil napoprvé?

Připravím si malé suché větvičky od kmenů – říkám jim kosti stromů. Nesmí se zapalovat papírem a nesmí se opékat buřty dřív, než se uvaří čaj. Dřív jsme tam tedy vařili i guláš, dnes už ne. Schází se tam kolem patnácti dvaceti lidí. Jen pamětníci už nejsou, já jsem tam nejstarší. Vždycky rozepnu na ohněm ruce a říkám: Já tě volám, Done... Já tě volám, Akelo, Střecho... To jsou jména skautů, vedoucích, kamarádů, kteří už nás opustili. Volám je: Přijďte za námi sem, do Gilwellského kruhu. To je taková symbolika, skautský obřad, který znamená spojení všech skautů. Gilwell bylo místo první skautské lesní školy v Anglii.

Věříte při téhle rituální vzpomínce, že tam někde jsou přátelé přítomni?

Chce se mi tomu věřit. To je pro mě to nejmotivnější, vzpomínky na kluky a holky, kteří už tady nejsou. Proto je u ohně symbolicky volám. To jsou dětinské věci, to tam vůbec nepište... No ale byl mezi námi i profesor Petr Vopěnka, významný matematik, člen našeho ledečského oddílu. Ten jednou takhle stál v naší klubovně a říkal: Chlapci, kdykoli tady budete, já tady budu s vámi. No a pak náhle zemřel. A já si tahle jeho slova stále připomínám.

Oheň je pro skauty velmi důležitý symbol, že?

Ano, je posvátný. Oheň je život.

Autor: Tomáš Blažek

Zdroj:

https://www.idnes.cz/jihlava/zpravy/vysocina-ledec-nad-sazavou-stanislav-kovarik-sonny-skaut-pametnik-oldskaut-jaroslav-foglar.A191209_519384_jihlava-zpravy_epsal